

CD KLASSIEK

Eerste periode
Ludwig van Beethoven

De Japans-Amerikaanse dirigent en operabestuurder Kent Nagano is sinds 2006 muzikaal directeur van het Orchestre symphonique de Montréal in Canada. De inmiddels 63-jarige dirigent stond al aan het hoofd van 's werelds belangrijkste ensembles. Vanaf 2015 gaat hij de opera van Hamburg leiden.

Met het Canadese gezelschap had Nagano het voornemen uitgewerkt om alle symfonieën van Ludwig van Beethoven op te nemen. Deze cd met Beethovens eerste en de zevende bekront dat plan. Het hele project oogstte in de professionele muzikanten opmerkelijk veel lof, vooral omdat Nagano erin slaagt de eigen klankkleur van Beethoven te doen schitteren.

In vergelijking met de derde, vijfde en zeker met de negende symfonie zijn Beethovens eerste en zevende minder bekend. Toch delen ze veel met elkaar. De symfonieën van Beethoven verschillen ingrijpend met die van zijn collega's uit de Weense School, doordat ze een stuk langer uitvallen en vaak op een inhoudelijk thema zijn gestoeld.

De eerste dateert uit 1800 en was ook het eerste werk van de toen dertigjarige meester dat werd uitgevoerd voor een groot publiek. Beethoven plaatst zich in de grote traditie van Haydn, maar doet toch al zijn eigen ding. Het werk was opgedragen aan baron Gottfried van Swieten die al de mecenas van Haydn en Mozart was geweest. Hij was een diplomaat die na opdrachten in Brussel, Parijs en Berlijn op zijn oude dag een hoge post bekleedde aan het Habsburgse hof. Vanaf 1795 ondersteunde de baron de jeugdige Beethoven, maar hij overleed in 1803. Hij mocht dus het succes van zijn gunsteling niet meer meemaken.

De zevende symfonie dateert van elf jaar later. Op het ogenblik dat Beethoven eraan werkte, was de door hem aanvankelijk bewonderde Napoleon verwikkeld in een (rampzalige) veldtocht tegen Rusland. Het ging op 8 december 1813 in Wenen in première als onderdeel van een benefietconcert voor de tegenstanders van Napoleon. Na de eerste opvoering riepen de Weense kranten Beethoven uit tot muzikaal genie. En het beste moest toen nog komen. (EDS)

Ludwig van Beethoven, *Departure - Utopia. Symphonies Nos. 1 & 7*, door het Orchestre symphonique de Montréal onder leiding van Kent Nagano, Sony, 88843036172, 20,50 euro.

CD KLASSIEK

Fin de siècle in Wenen
Alexander Zemlinsky

De beroemde Oostenrijkse componist Alexander (von) Zemlinsky (1871-1942) overleed in de Verenigde Staten als balling. De reden lag voor de hand. Zijn Slowaakse vader – vandaar zijn Slavische naam – had het katholicisme afgezworen om de joodse Clara Semo te huwen. De jonge Alexander mocht als eerste muzikale baantje orgel spelen in de synagoge. Op volwassen leeftijd bekeerde hij zich echter tot het protestantisme.

Tot 1933 was Zemlinsky dirigent van de Berlijnse staatsopera, maar na de machtsovername

door de nazi's moest hij vanwege zijn afkomst oprakken. Hij keerde aanvankelijk terug naar het betrekkelijk veilige Wenen, maar na de *Anschluss* in 1938 vluchtte hij naar de Verenigde Staten, waar hij in armoede stierf.

De twee symfonieën op deze cd zijn jeugdwerken en dateren uit het fin de siècle. De eerste werd in 1891 gecomponeerd, de tweede in 1897. De muziek is sterk geïnspireerd door Brahms. De tweede symfonie won de prestigieuze Beethovenprijs in het jaar van zijn creatie, maar de componist omschreef het werk later als puur negentiende-eeuws. Tegen 1900 had hij al sterke band opgebouwd met Arnold Schönberg, de grote vernieuwer van de muziek toen. (EDS)

Alexander Zemlinsky, *Symphonies*, door het BBC National Orchestra of Wales onder leiding van Martyn Brabbins, Hyperion, CDA67985, 20,25 euro.

BOEK ROMAN

Vaders en zonen
Thomas van Aalten

Een hotelkamer in Parijs. De vijftienjarige Luca Dona staat voor het raam, koptelefoon met loeiharde muziek op. Zijn vader Salvator staat achter hem, de gedachten bij een concert dat hij jaren geleden met zijn vader bijwoonde, toen hij zich „door de mensenmassa naar voren drong, om maar afstand tot mijn vader te bewaren”.

BOEK CREATIEF

Knuffels in het bos
Snuffel & Mamarina

Boodschappentassen en geboortekaartjes, kussens, mutsen en oorbellen – de Limburgse Inge Lens en de West-Vlaamse Marina De Plukker maken het allemaal zelf. Beiden tonen hun creaties ook op het internet via een eigen blog, onder de respectieve schuilnamen

De scène beslaat nog geen halve bladzijde van *Leeuwenstrijd*, het nieuwe boek van Nederlandse Thomas van Aalten, maar ze vat het meesterlijk samen. Van Aalten kruipt in de huid van vier mannen uit vier generaties, Gino, Eduard, Salvator en Luca Dona. Als zoon willen ze in geen geval zijn zoals hun vader. Als vader proberen ze hun kind te beschermen, met alles wat ze in hun macht hebben. Gino's vader heeft er tijdens Wereldoorlog bijvoorbeeld zijn laatste geld voor over om zijn zoon te laten vluchten, terwijl Eduard in 2012 zijn portefeuille bovenhaalt om zijn zoon een kortgeding te besparen. Gino's vader was een Italiaan, die zich in Nederlands Limburg vestigde. Thomas van Aalten verweeft het wedervaren van de familie met de Nederlandse geschiedenis, van migratie over de Koude Oorlog tot *Occupy Amsterdam*. Elk personage zoekt zijn weg in de samenleving. De een blijft het liefst ver weg van

elke ideologie, de ander kiest voluit voor het engagement.

De titel van het boek verwijst naar een leeuwenpak dat Van Aalten op een grappige, maar sterke manier gebruikt als rode draad doorheen de levens van de vier generaties. Luca, Salvator, Eduard en Gino – ze zouden allemaal wel leeuwen willen zijn, maar in Van Aaltens wereld zijn ze vooral kwetsbaar en zoekend. En houden ze elkaar gelukkig overeind. (JVH)

Thomas van Aalten, *Leeuwenstrijd. Een familieroman*, Nieuw Amsterdam Uitgever, Amsterdam, 2014, 384 blz., 19,95 euro

Inge Snuffel en Mamarina. Voor het boek *Feest in 't knutselbos* gingen ze samen aan de slag. Ze verplaatsten zich in gedachten naar het bos en bevolkten dat met een reeks kleurrijke zelfgemaakte knuffels.

De bedoeling van het boek is dat mensen zelf geschenken voor kinderen beginnen te maken. De beschrijvingen van Lens en de Plukker zijn gemakkelijk te begrijpen, ook voor beginners, en de patronen zitten achteraan vast aan de kافت van het boek. „Wie aan de slag gaat, merkt misschien dat we niet altijd volgend de regels van de (naai)kunst werken. Eerlijk? We kennen de regels van de kunst niet eens!”, geven de auteurs aan het begin toe. „Wel tonen we je de werkwijze die zo snel en gemakkelijk mogelijk het beste resultaat oplevert.”

De vos, de wolf, de uil, Roodkapje en de andere knuffels werden voor het boek allemaal in een echt bos gefotografeerd. Bij de foto's hoort een verhaal, dat aan kinderen kan worden voorgelezen, bij voorkeur wanneer u hen een van de knuffels cadeau doet natuurlijk. (JVH)

Inge Snuffel & Mamarina, *Feest in 't Knutselbos. Knuffels en cadeautjes naaien*, Van Halewyck, Leuven, 2014, 155 blz., 19,95 euro.

BOEK CHRISTENDOM

In Jezus' voetsporen
Nick Page

De Britse schrijver Nick Page omschrijft zichzelf als een niet-gediplomeerd historicus die zich vooral richt op een christelijk (protestants) publiek. Hij heeft een aantal bestsellers op zijn naam, waaronder *De langste week. Wat er werkelijk gebeurde in de lijdensweek*.

In dat boek gaat Page op zoek naar de historische feiten van de Goede Week. Naar eigen zeggen brengt hij geen theologisch of spiritueel werk, maar een geschiedenisboek. „Een boek over wat we weten van het leven van Jezus en van de tijd waarin dat

leven zich afspeelde en hoe dat ons kan helpen de verhalen te begrijpen. Het is een boek over de stad en de mensen, de tijd en de plaats waar alles zich afspeelde, een boek over een week die de wereld volledig heeft veranderd.”

Page vertelt uur per uur, dag per dag de feiten, meer bepaald van (omgerekend) zaterdag 28 maart 33 tot zondag 5 april. Zijn bronnen zijn de vier evangeliën. Hij kiest daarbij, zonder dat uitdrukkelijk te zeggen, voor de chronologie van het evangelie volgens Johannes. Ook Joseph Ratzinger/Benedictus XVI sprak in zijn trilogie over Jezus zijn voorkeur uit voor Johannes' feitenverslag.

Het is ook niet toevallig dat zowel Nick Page als Joseph Ratzinger steunt op het werk van de Duitse (lutherse) Bijbelwetenschapper Joachim Jeremias, die veel publiceerde over Jeruzalem ten tijde van Jezus en de bijbehorende historische feiten. Page maakt in zijn 'reconstructie' allerlei keuzes die hij voor waar presenteert, maar waarover nog steeds wordt gediscussieerd.

Een voorbeeld is de locatie van Golgota en het tuingraf. Page situeert ze op de plek waar momenteel de Grafkerk staat, bui-

ten de oude stadsmuren. Vreemd voor een protestants publiek, want protestanten wezen vorige eeuw een heel andere plek aan: een heuvel in de vorm van een schedel met verderop een groen gebied waarin grote grafmonumenten werden ingegraven.

Page gaat ook nogal snel over het Laatste Avondmaal. Hij zegt dat dit op zich geen bijzondere maaltijd was. Dat lijkt behoorlijk evangelicaal, omdat in die kerkerde weinig aandacht is voor het avondmaal/eucharistie. De Bijbel spreekt dat tegen, want de drie herinneringen aan de Goede Week die Paulus doorgeeft zijn de kruisdood, de verrijzenis en de instelling van de eucharistie. (EDS)

Nick Page, *De langste week. Wat er werkelijk gebeurde in de lijdensweek*, Gideon, Hoornaar, 2014, 356 blz., 19,95 euro.